

Таблиця 1. Основні характеристики моделей участі регіону у розвитку порту

Характеристики	Моделі розвитку		
	Ринкова	Підтримуюча	Стимулююча
Цілі моделі	Самофінансування, самоокупність, саморозвиток. Подолання недосконалості ринкових умов	Орієнтація на гармонізацію діяльності з економікою регіону. Вибіркове поширення ринкових механізмів.	Орієнтація на цілі розвитку області і держави. Послаблення ринкових механізмів.
Основні принципи моделі	Обмеження використання підтримки держави та регіону, втручання влади тільки у виключних випадках.	Розширення можливостей впливу влади міста та регіону у розвиток порту.	Адміністрування владою можливостей розвитку порту.
Функція порту у економіці регіону	Адаптаційна	Ринкова	Антиринкова
Напрямки розвитку	Лідерування у регіоні. Створення зрілих форм спільного підприємства. Взаємодія з регіоном є другорядною.	Галузевий розвиток. Часткова участь регіону у розвитку порту. При підтримці влади регіону формується ринкова ідеологія.	Інтеграція цілей і можливостей. Усталені форми співробітництва та економічні зв'язки. Антиринкова ідеологія.

Висновок. Отже, на нашу думку, в сучасних умовах життєздатними є підтримуюча та протекціоністська моделі участі регіону у розвитку порту і вибір однієї з цих моделей сьогодні насамперед знаходиться в руках керівництва держави, галузі та порту. Проведений комплекс досліджень дозволяє нам запропонувати динамічний механізм реалізації моделей у залежності від закономірностей розвитку національної економіки в цілому. На сучасному етапі для Херсонського морського торговельного порту без сумніву прийнятна “стимулююча” модель, орієнтована на підтримку з боку держави. У динаміці розвитку можливий послідовний перехід до ринкової моделі, яка потребує адаптації не тільки системи портового господарства, але й всієї економіки регіону для гармонійних взаємовідносин і взаємної підтримки у розвитку.

Джерела та література

1. Воловик Е. Транспорт и проблемы национальной экономики // Экономист. – 2002. – №10. – С.32–37.
2. Долішній М. І. Актуальні завдання інтенсифікації соціально-економічного розвитку регіонів України // Регіональна економіка. – 2005. – №2(36). – С. 7–15.
3. Фашевський М., Чернюк Л. Геоелектронічний потенціал розвитку продуктивних сил України // Економіка України. – 2002. – №7. – С.32–36.

Могилова А.Ю.

ИНВЕСТИРОВАНИЕ В БЕЗОТХОДНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА

Збільшення безвідходності виробництва завжди було шляхом до підвищення рентабельності підприємства, а інвестиційні проекти, націлені на організацію безвідходного та підвищення безвідходності поточного виробництва безсумнівно є прибутковими. Збільшити безвідходність виробництва можна двома основними шляхами:

- 1) реалізувати відходи стороннім організаціям;
- 2) освоїти виробництво нової продукції з відходів існуючого виробництва, яку потім можна використовувати для задоволення особистих виробничих потреб підприємства чи реалізувати на сторону.

Метою даної роботи було визначено на конкретному виробничому прикладі довести вірність висловлених стверджень.

В процесі коксування цільовим кінцевим продуктом є кокс, але мають місце кілька побічних продуктів. На ВАТ “Дніпрококс” одним з побічних продуктів є коксовий газ, що частково застосовується у власному виробництві (зворотній газ), частково реалізується заводу ім. Петровського, надлишковий газ спалюється та викидається у трубу (таким чином в атмосферу потрапляє шкідлива для людського організму сіра).

З метою збереження комерційної таємниці не вказані роки досягнення конкретних розмірів окремих показників діяльності заводу.

Коксове виробництво на ВАТ “Дніпрококс” характеризується наступними показниками (табл.1).

Таблиця 1. Основні показники виробництва коксу на ВАТ “Дніпрококс”

Показник	Одиниця виміру	
Обсяг виробництва коксу	<i>m</i>	535764
Виробництво коксового газу	<i>m</i> ³	187517400
Споживання коксового газу	<i>m</i> ³	146263572
Надлишок коксового газу	<i>m</i> ³	41253828

Для підвищення безвідходності виробництва коксу на ВАТ “Дніпрококс” стане вигідним освоїти виробництво нового корисного кінцевого продукту із надлишкового коксового газу, що, як було зазначено вище, спалюється та викидається в атмосферу (до речі, це єдиний із побічних продуктів процесу коксування на ВАТ “Дніпрококс”, що не переробляється, а просто викидається). Цей надлишковий коксовий газ можна використати для виробництва електроенергії.

Виробничими етапами в цьому випадку стануть:

- 1) виробництво пару із коксового газу в установці сухого тушіння коксу (до речі є в наявності на заводі);
- 2) в газотурбінній установці (її доведеться придбати) використовувати вироблений на першому етапі пар для виробництва електроенергії (рис.1).

Продуктивність цієї установки:

$$500 \text{ кг пара} / 350 \text{ м}^3 \text{ коксового газу}$$

Пропустивши надлишковий коксовий газ (41253828 м³) через установку сухого тушіння коксу можна отримати:

$$(41253828/350) \cdot 500 = 58934040 \text{ кг пара/рік}$$

Цей пар, який можна отримати, буде паром високих параметрів: температура – 420°C, тиск – 40 атм.

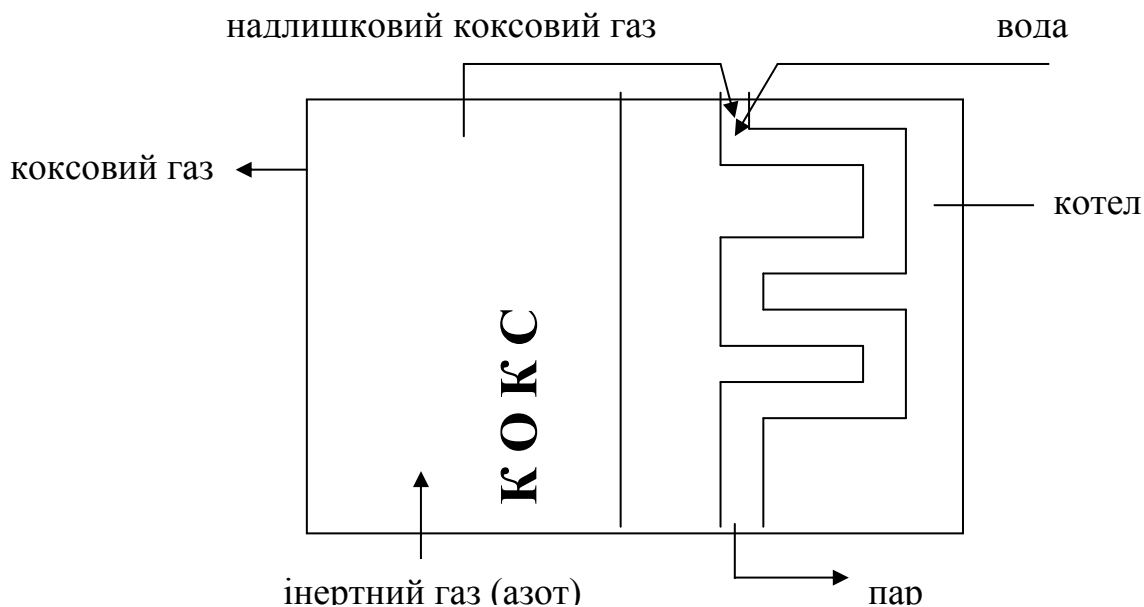

Рис. 1. Технологічна схема виробництва в установці сухого тушіння коксу

Пар таких параметрів є задовільним для виробництва із нього електроенергії. Для цього пропонуємо придбати газотурбінну установку Калужського заводу (Росія) вартістю приблизно 15 тис. дол. (79950 грн).

Із виробленого пару (58934040 кг/рік) через цю газотурбінну установку можна виробляти:

$$N = \frac{D_o \cdot (3343 - 84)}{3600}$$

де, N – кількість виробленої електроенергії, кВт-час;

D_o – кількість застосованого пару, кг

Таким чином

$$N = \frac{58934040 \cdot (3343 - 84)}{3600} = 53351676,77 \text{ кВт-час/рік}$$

За фактичними даними ВАТ “Дніпрококс” споживає 3961656 кВт-час електроенергії. Тобто, в результаті введення в експлуатацію зазначеної газотурбінної установки завод “Дніпрококс” зможе працювати повністю на власній електроенергії. В цьому разі надлишок електроенергії складе:

$$53351676,77 - 3961656 = 49390020,77 \text{ кВт-час/рік}$$

Цю надлишкову електроенергію можна продавати стороннім організаціям, взявши для її постачання лінії електропередач “Дніпроенерго” в оренду (в цьому разі необхідно врахувати орендну плату – певний % від проданої електроенергії).

Для обслуговування газотурбінної установки штат працівників ВАТ “Дніпрококс” доведеться розширити, найнявши працівників таких посад:

– апаратчик – 4 чол. для роботи в 4-змінний робочий день;

1 чол. для підміни.

– інженер – енергетик – 1 чол.

Тоді фонд оплати праці (ФОП) робітників заводу зростає на додатковий фонд оплати праці введених до штату працівників. Заробітна плата одного апаратчика становитиме: оклад + надбавка за шкідливі умови праці + надбавка за роботу у нічний час (з 22.00 до 6.00) + премія. Заробітна плата інженера – енергетика становитиме: оклад + премія.

Ефект від введення в експлуатацію газотурбінної установки становитиме:

$$\begin{aligned}
 & \text{економія за рахунок використання власної електроенергії} \\
 & + \\
 & \text{сума від реалізації надлишкової електроенергії без ПДВ} \\
 & - \\
 & \text{орендна плата за використання ліній електропередач} \\
 & - \\
 & \text{додатковий ФОП} \\
 & - \\
 & \text{нарахування на додатковий ФОП} \\
 & \text{Сума ефекту} \underline{\hspace{10em}}
 \end{aligned}$$

Висновки. Детально вивчивши виробництво на ВАТ “Дніпрококс”, не можна не помітити, що найголовніший недолік коксового виробництва – великі обсяги надлишкового коксового газу, що зазвичай просто спалюється та викидається в атмосферу. Таким чином в атмосферу щодня потрапляє чимала кількість небезпечної для людського здоров’я сіри.

Однак, на наш погляд, є рішення цього недоліку. Слід встановити на заводі газотурбінну установку Калужського заводу, в якій надлишковий коксовий газ перетворюватиметься в корисну електроенергію. Кошти на купівлю цієї установки можна виділити із запланованого ВАТ “Дніпрококс” збільшення статутного фонду на 26 млн. грн. Шляхом випуску 104 млн. простих іменних акцій номіналом 0,25 грн.

Характеристики цієї газотурбінної установки дозволять отримати електроенергії більше, ніж потрібно для власного виробництва ВАТ “Дніпрококс”. Надлишкову електроенергію можна продавати, взявши в оренду лінії електропередач “Дніпрообленерго”.

Застосування цієї установки несе вагомі переваги для ВАТ “Дніпрококс”:

1. Значна сума ефекту від встановлення установки становить суму економії за рахунок використання власної електроенергії для власного виробництва та суму без ПДВ від реалізації надлишкової електроенергії за мінусом орендної плати за використання ліній електропередач та коштів на утримання додатково найнятих в штат працівників для обслуговування установки;
2. Досягається соціальний ефект – поліпшується екологічна ситуація через ліквідацію щоденного процесу викидання в атмосферу шкідливої для людського організму сіри;
3. Певним чином вирішується актуальна для Європи проблема пошуку енергії. Виробництво електроенергії за рахунок газотурбінної установки не потребує придбання додаткової сировини – електроенергія вироблятиметься з відходів виробництва. Таким чином, досягнення безвідходності виробництва збільшує його ефективність;
4. ВАТ “Дніпрококс” досягне лідерства на випереджуванні, яке спостерігається в тому, щоб ініціювати бажане підвищення або зменшення ціни, виходячи зі зміни у рівні витрат. ВАТ “Дніпрококс” виконуватиме одну із функцій лідера – гратиме важливу роль у технологічному розвитку коксохімічної галузі промисловості.

Джерела та література

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс.– 2–е изд., перераб и доп. – К.: Эльга, Ника–Центр, 2004.
2. Вахрин П.И. Инвестиции: Учебник. – 2–е изд. перераб. и дополн. – М.: Издательско-торговая корпорация „Дашков и К^о”, 2004. – 384с.
3. Идрисов А.Б., Картышев С.В., Постников А.В. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций. – М.: Информационно-издательский дом «ФИЛИНЬ», 1996. – 272 с.

Погарская И.В.

ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЙ ФАКТОР АГРОБИЗНЕС РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ

Введение. Изменения в методах ведения бизнеса значительной мерой повлияли на кооперативные организации аграрного бизнеса в контексте корпоративизации, открылись новые возможности расширения деловой активности на международном продовольственном рынке. Одновременно более сложные условия организации бизнеса выдвинули новые требования к агробизнес реструктуризации. Возникла потребность наращивания размеров уставных капиталов для успешного противостояния в конкурентной борьбе.

Эти проблемы интересуют ученых как постсоциалистических, так и развитых стран. Именно поэтому на 13 Международном конгрессе по вопросам кооперации, который проходил в Институте кооперативного общества при университете им. А. Гумбольта были представлены доклады и выступления 257 научных работников и ведущих специалистов из стран Центральной и Восточной Европы. Анализ последних публика-